

Yrkeshögskolan

RAPPORT 2023

Områdesanalys: Häst

PUBLICERAD: 2023-05-15

UPPDATERAD: –

DNR: MYH 2023/1533

ISBN: 978-91-89163-95-9

Myndigheten för yrkeshögskolan

Innehåll

Inledning	3
Innehåll	4
Yrkeshögskolans utbildningsinriktningar	4
Avstämningar	4
Yrkeshögskolans statistik	5
Bedömning av platsernas utveckling	5
Häst	6
Utfall ansökan 2022	7
Resultat från genomförda utbildningar	9
Efterfrågan på kompetens på 3–5 års sikt	10
Regionalt utbud och regional efterfrågan	12
Bedömning av utvecklingen för nya platser 2023 och på 3–5 års sikt	14
Definitioner	16

Inledning

Det här är ett analysunderlag som visar hur myndigheten ser på utbildningarnas resultat, efterfrågan på kompetens och utvecklingen av utbildningsplatser inom en viss utbildningsinriktning – eller en gruppering av utbildningsinriktningar som har en koppling till varandra.

I underlaget presenteras statistik avseende pågående och beviljade utbildningsplatser, resultat för en utbildningsinriktning, eller en gruppering av utbildningsinriktningar samt information om efterfrågan. Varje presentation avslutas med en bedömning av hur myndigheten ser på utvecklingen av utbildningsplatser inom en viss utbildningsinriktning de kommande 3–5 åren och hur många platser som kan beviljas i kommande ansökan.

Bedömningen bygger på en avvägning av vad som är rimligt att bevilja utifrån en rad faktorer, där de tre främsta är

- det ekonomiska utrymme som myndigheten beräknar ha för att bevilja statsbidrag och särskilda medel för programmen
- dimensionering av redan beviljade platser och pågående utbildningar
- efterfrågan på kompetens.

Det bör understrykas, att det kan finnas skillnader gentemot bedömningen och den efterfrågan på kompetens som finns. Myndigheten har begränsade medel och en mängd prioriteringar måste göras mellan samtliga utbildningsinriktningar. Det kan innebära att efterfrågan inte kan matchas med motsvarande antal utbildningsplatser. Andra faktorer kan också påverka och som leder till att det inte är rimligt att genomföra en ökning av en utbildningsinriktning.

Enligt förordningen (2011:1162) med instruktion för Myndigheten för yrkeshögskolan ska myndigheten analysera arbetsmarknadens behov av utbildningar inom yrkeshögskolan.

Målsättningen med områdesanalysen är att bidra till ökad transparens och tydlighet. Underlaget kan både hänvisas till inför det att en ansökan öppnar och vid bedömning och kan förhoppningsvis bidra till att skapa en röd tråd från den enskilda ansökan till myndighetens beslut. Det är värt att understryka att bedömningen av en utbildningsansökan väger in fler faktorer än just områdesanalyserna.

Innehåll

Strukturen är densamma för samtliga områdesanalyser. Varje områdesanalys innehåller följande information:

- utfall av årets ansökan och det nya utbildningsutbudet
- resultat från genomförda utbildningar
- beskrivning av efterfrågan på 3–5 års sikt
- regionalt utbud och regional efterfrågan
- bedömning av nya platser med avslut per år.

Yrkeshögskolans utbildningsinriktningar

Det finns drygt 200 utbildningsinriktningar inom yrkeshögskolan. Till varje utbildningsinriktning hör en SUN-kod som myndigheten har tagit fram genom att utgå från Svensk utbildningsnomenklatur (SUN). All statistik som presenteras är uppbyggd efter detta system.

Varje utbildningsinriktning leder till en yrkesroll eller flera närliggande yrkesroller. Det finns också utbildningsinriktningar som kategoriseras som "övriga" utbildningsinriktningar. Dessa övriga SUN-koder kan innehålla både specifika utbildningar för vilka det av någon anledning saknas en dedikerad inriktning, eller mer obestämbara utbildningar som inte passar in i några av de andra SUN-koderna.

Antalet utbildningsinriktningar kan förändras över tid. Myndigheten kan ta bort eller lägga till SUN-koder beroende på utvecklingen på arbetsmarknaden.

Avstämningar

I framtagandet av denna områdesanalys har avstämningar skett med olika berörda branscher eller andra relevanta aktörer som kan bidra till att ge en samlad bild av efterfrågan på kompetens på nationell och regional nivå.

Yrkeshögskolans statistik

Det finns en hel del statistik om yrkeshögskolan och för den som vill veta mer hänvisas till myh.se och scb.se.

Här presenteras endast en begränsad del och det statistiska underlaget som tas upp är

- statistik över pågående och beviljade utbildningsplatser per utbildningsinriktning
- examensgrad från avslutade utbildningar per utbildningsinriktning
- andel i arbete från avslutade utbildningar per utbildningsinriktning
- arbetets överensstämmelse med utbildningen per utbildningsinriktning
- utnyttjade platser per utbildningsinriktning.

Statistik över pågående och beviljade utbildningsplatser utgör en grund för dimensionering av nya utbildningsplatser. Det som är särskilt relevant att visa i detta sammanhang är statistik över platser per slutår, för att illustrera vilket utflöde av kompetens som utbildningarna kan bidra med per år om alla beviljade platser utnyttjas.

Statistiken visar också var i landet beviljade utbildningar är placerade. Utbildningar inom yrkeshögskolan ska ha en utifrån arbetslivet lämplig regional placering och den regionala efterfrågan är en viktig aspekt vid beviljandet av nya platser.

Examensgrad, andel i arbete, arbetets överensstämmelse med utbildningen samt utnyttjade platser är alla olika sätt att mäta utbildningarnas resultat per utbildningsinriktning.

Bedömning av platsernas utveckling

Det nya underlaget avslutas med en bedömning av hur antalet platser per utbildningsinriktning kommer att utvecklas på 3–5 års sikt och hur många platser som kan beviljas i kommande ansökan.

Bedömningen är inte ett facit över hur det kommer att bli. Antalet platser kan komma att bli lägre eller högre än bedömningen. Det beror på en mängd faktorer såsom bedömning av ansökningar, förändringar i vår omvärld och hur mycket statsbidrag eller särskilda medel som kan fördelas mellan alla utbildningsinriktningar.

Häst

Denna områdesanalys omfattar de utbildningsinriktningar som bidrar till hästnäringens kompetensförsörjning.

Beridare/unghästutbildare	SUN-KOD 621fa
Ridlärare	SUN-KOD 621fc
Kusk inom brukshästkörning	SUN-KOD 621fd
Hovslagare	SUN-KOD 621ff
Företagsledarutbildningar inom hästbranschen	SUN-KOD 621fv

Utfall ansökan 2022

Utbildningsinriktningar	Ansökningar	Beviljade ansökningar
Beridare/unghästutbildare	0	0
Hästkötare	1	0
Ridlärare	2	1
Kusk inom brukshästkörning	0	0
Hovslagare	0	0
Företagsledarutbildningar inom hästbranschen	1	1

Källa: MYH.

Pågående och beslutade platser per utbildningsinriktning och slutår. Färgmarkeringen visar vilka år som kommande beslut kan påverka.

Utbildningsinriktningar	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Beridare/unghästutbildare	12	12	12	12		
Ridlärare	12	44	24	32		
Kusk inom brukshästkörning	12	12	12	12		
Hovslagare	114	106	77	69		
Företagsledarutbildningar inom hästbranschen	18	18	16	16	16	

Källa: MYH.

Inom yrkeshögskolan finns även utbildningsinriktningen sadelmakare. Den redovisas i områdesanalysen hantverk och lärling som kommer att publiceras framöver. Det finns även relevanta utbildningsinriktningar i en planerad områdesanalys för djurvård och djurhållning, där utbildning till equiterapeut ingår.

Utöver de platser som redovisas ovan beviljades utbildningsinriktningen hovslagare dessutom tio platser inom YH-flex 2022.

Platser som beviljas efter ansökan 2023 påverkar i huvudsak slutåren 2025–2027 och framåt. Detta beroende på att utbildningarna varierar mellan 200 och 600 yrkeshögskolepoäng. De längsta utbildningarna finns inom utbildningsinriktningarna hovslagare och beridare/ unghästutbildare. Nya platser kan fyllas på vid varje ansökan och på så vis byggs utflödet på framåt.

För utbildningsinriktningen hovslagare presenteras platser med avslut även efter typ av utbildning, se nedan. Dels redovisas resultaten för den ordinarie utbildningen som är på 600 yrkeshögskolepoäng, dels redovisas resultaten för den kompletterande tilläggsutbildningen för yrkesverksamma hovslagare på 200 yrkeshögskolepoäng. Den kompletterande tilläggsutbildningen tillkom som en lösning på övergången mellan den äldre tvååriga hovslagarutbildningen och den nuvarande treåriga. Personer med en tvåårig utbildning kan genom tilläggsutbildningen bli godkända hovslagare fram till 31 december 2025. Från 1 januari 2026 krävs en treårig utbildning i och med Jordbruksverkets ändrade behörighetsregler för hovslagare. Detta innebär att tilläggsutbildningen kommer att fasas ut och upphöra senast ett år innan ändringen träder i kraft, för att de studerande ska hinna avsluta tilläggsutbildningen om 200 yrkeshögskolepoäng och ansöka om behörighet senast den 1 januari 2026.

Pågående och beslutade platser per slutår för utbildningsinriktningen hovslagare. Färgmarkeringen visar vilka år som kommande beslut kan påverka.

Utbildningsinriktningar	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Utbildningar till hovslagare totalt	114	106	77	69		
– varav ordinarie hovslagarutbildning	61	53	77	69		
– varav kvalificerad tilläggsutbildning för yrkesverksam hovslagare	53	53				

Källa: MYH.

Resultat från genomförda utbildningar

Examensgraden de tre senaste slutåren.

Utbildningsinriktningar	2019	2020	2021
Beridare/unghästutbildare	77 %	87 %	..
Ridlärare	75 %	67 %	55 %
Kusk inom brukshästkörning	82 %	50 %	75 %
Hovslagare	67 %	59 %	65 %
Företagsledarutbildningar inom hästbranschen	73 %	88 %	..
Totalt för yrkeshögskolan	71 %	72 %	70 %

Källa: SCB.

Om en cell är prickad betyder det att antalet observationer är för få för att kunna visas.

Andel i arbete och arbetets överensstämmelse med utbildningen helt eller till största delen året efter examen (avser examinerade 2021).

Uppgifter kan inte presenteras då utbildningsinriktningarna antingen saknar data eller har för få observationer för att kunna visas av sekretesskäl.

Andel outnyttjade platser per startår.

Utbildningsinriktningar	2020	2021	2022
Beridare/unghästutbildare	0 %	17 %	0 %
Ridlärare	66 %	19 %	33 %
Kusk inom brukshästkörning	0 %	0 %	0 %
Hovslagare	10 %	12 %	18 %
Företagsledarutbildningar inom hästbranschen	–	0 %	22 %
Totalt för yrkeshögskolan	9 %	9 %	12 %

Källa: MYH.

För företagsledarutbildningar inom hästbranschen startades inga utbildningar år 2020.

Reflektion över resultat från genomförda utbildningar

Examensgraden för utbildningar till beridare/unghästutbildare, kusk samt företagsledarutbildningar inom hästbranschen har i de flesta fall legat högre än genomsnittet för yrkeshögskolan de senaste åren. Resultaten för ridlärare uppvisar en sjunkande tendens, och ligger nu långt under genomsnittet för yrkeshögskolan. I denna analys ingår flera relativt små utbildningsinriktningar, vilket kan vara en bidragande orsak till svängningarna i resultaten. När det gäller hur många som får jobb efter examen kan inga uppgifter visas för någon av utbildningsinriktningarna i denna analys då antalet observationer är för få.

Andelen outnyttjade platser varierar stort mellan utbildningsinriktningarna. För beridare/unghästutbildare samt kusk inom brukshästkörning har andelen outnyttjade platser generellt sett varit låg de senaste tre åren. När det gäller utbildningar till hovslagare har andelen outnyttjade platser legat strax över genomsnittet för yrkeshögskolan. Även för företagsledarutbildningar inom hästbranschen är andelen outnyttjade platser 2021 högre än genomsnittet för yrkeshögskolan. Allra högst ligger andelen outnyttjade platser för utbildningar till ridlärare.

Slutsats

Det är svårt att dra några heltäckande slutsatser om resultaten eftersom det finns en begränsad tillgång till data för dessa utbildningsinriktningar. Men utbildningsanordnare och arbetsliv skulle behöva arbeta för att öka examensgraden för vissa av utbildningsinriktningarna i denna analys, vilket skulle stärka kompetensförsörjningen på arbetsmarknaden. I regel har dessa utbildningsinriktningar en förhållandevis låg andel outnyttjade platser, men för utbildningar till ridlärare skulle andelen outnyttjade platser behöva minska. Myndigheten uppmanar anordnare att bara söka så många platser per utbildning som man bedömer kommer att kunna fyllas med studerande. Detta då det råder hård konkurrens om de medel som myndigheten har att fördela och fler utbildningar kan beviljas i stället för att platser ska stå outnyttjade.

Efterfrågan på kompetens på 3–5 års sikt

Hästnäringen i Sverige omsätter cirka 31 miljarder kronor och skapar nästan 19 000 heltidssysselsättningar, detta enligt uppgift från ett samverkansprojekt för statistik inom branschen i ett samarbete initierat av bland annat Högskolan Dalarna, Lantbrukarnas riksförbund och Hästnäringens Nationella Stiftelse (HNS).

Antalet hästar i Sverige har sedan 2010 legat på ungefär 360 000. Det stora antalet innebär att det finns ett stort behov av insatser för skötsel och vård av hästar. Det finns generellt flera vägar till jobb i branschen. Utbildningar till ridlärare finns till exempel även via folkhögskoleutbildning och på högskolan finns utbildning till hippolog. Det finns även förberedande utbildning på naturbruksgymnasierna.

En viktig utmaning i branschen handlar om trenden mot hållbar utveckling, såväl ekologisk som social. Enligt Vinnovas strategiska innovationsprogram för en hållbar hästnäring handlar det till exempel om gödsel som bör tas om hand på ett resurseffektivt vis, vatten- och energiförbrukning, bränsleåtgång, transporter samt foder som kan leda till stora utsläpp. Men också om hästnäringens potential som en del av en hållbar stads- och regionsutveckling i hård konkurrens om stadsnära mark och höga kostnader för stallplatser. När det gäller social hållbarhet spelar hästnäringen en viktig roll för många människor enligt branschen, eftersom ridning är en stor folksport. Drygt en halv miljon svenskar rider regelbundet enligt statistik från Svenska Ridsportförbundet. Det är den tredje största ungdomsidrotten i Sverige, i synnerhet för flickor. Ridning är också en stor sport för personer med funktionsnedsättning. Enligt Vinnovas strategiska innovationsprogram är hästnäringen viktig för landsbygdsutvecklingen och bidrar till att bevara odlingslandskapets biologiska mångfald samt dess kultur- och skönhetsvärden.

Lantbrukarnas Riksförbund (LRF) samlar branschen i en gemensam nationell strategi för hästföretagande. Enligt analysen i denna strategi blir kunskap om företagande allt viktigare för att driva konkurrenskraftiga företag inom hästnäringen, särskilt i skenet av pågående kostnadskris med höga priser på insatsvaror, el och drivmedel.

Yrkesrollerna inom hästnäringen är ofta relativt små och ryms inom olika grupperingar inom SSYK, som står för standard för svensk yrkesklassificering och som är ett system för att gruppera individers yrken eller arbetsuppgifter. Arbetsförmedlingen gör yrkesprognoser utifrån SSYK, som baseras på Arbetsförmedlingens egen verksamhetsstatistik och på statistik från SCB. Den yrkesprognos som är relevant för hästbranschen är prognosen för yrkesgruppen 6121 – uppfödare och skötare av lantbrukets husdjur. Denna grupp inkluderar yrkesroller som bedriver avel, uppfödning och skötsel av lantbrukets husdjur och de som skor hästar. Enligt yrkesprognosen är det stora möjligheter till arbete på fem års sikt för yrkesrollerna i denna grupp. Bedömningen i yrkesprognoserna kan förändras över tid. De uppgifter som anges i denna områdesanalys baseras på vad som gällde vid tiden strax före publiceringen av områdesanalysen.

Kusk inom brukshästkörning räknas som ett smalt yrkesområde vilket innebär att utbildningar inom denna utbildningsinriktning leder till ett kvalificerat yrkeskunnande inom ett område som är av betydelse för individen och samhället, utan att det finns ett uttryckligt arbetsmarknadsbehov. En utbildning inom ett smalt yrkesområde ska utveckla eller bevara ett yrkeskunnande som individen helt eller delvis kan försörja sig på.

Regionalt utbud och regional efterfrågan

Nedanstående tabeller visar antal platser som avslutas per år i respektive region/län. Antal platser innebär tillgängliga utbildningsplatser och det är inte säkert att det motsvarar antal personer som examineras.

Utbildning till *beridare/unghästutbildare*. Antal platser per region/län och slutår. Färgmarkeringen visar vilka år kommande beslut kan påverka.

Platser med slutår per län	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Skåne	12	12	12	12		

Källa: MYH.

Utbildning till *ridlärare*. Antal platser per region/län och slutår. Färgmarkeringen visar vilka år kommande beslut kan påverka.

Platser med slutår per län	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Blekinge	12	12	12			
Västerbotten		12	12	12		
Östergötland		20		20		

Källa: MYH.

Utbildning till *kusk inom brukshästkörning*. Antal platser per region/län och slutår. Färgmarkeringen visar vilka år kommande beslut kan påverka.

Platser med slutår per län	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Jämtland	12	12	12	12		

Källa: MYH.

Utbildning till *hovslagare*. Antal platser per region/län och slutår. Färgmarkeringen visar vilka år kommande beslut kan påverka.

Platser med slutår per län	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Jämtland, Skåne och Västmanland*	35					
Skåne	35	70	35	35		
Stockholm			16	16		
Västerbotten	8		8			
Västra Götaland	36	36	18	18		

*Uppgifterna bygger på att flera orter har uppgetts i ansökan. Det är inte säkert att utbildning kommer att genomföras på samtliga av dessa orter.
Källa: MYH.

Utbildning till *företagsledarutbildningar inom hästbranschen*. Antal platser per region/län och slutår. Färgmarkeringen visar vilka år kommande beslut kan påverka.

Platser med slutår per län	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Stockholm			16	16	16	
Västra Götaland	18	18				

Källa: MYH.

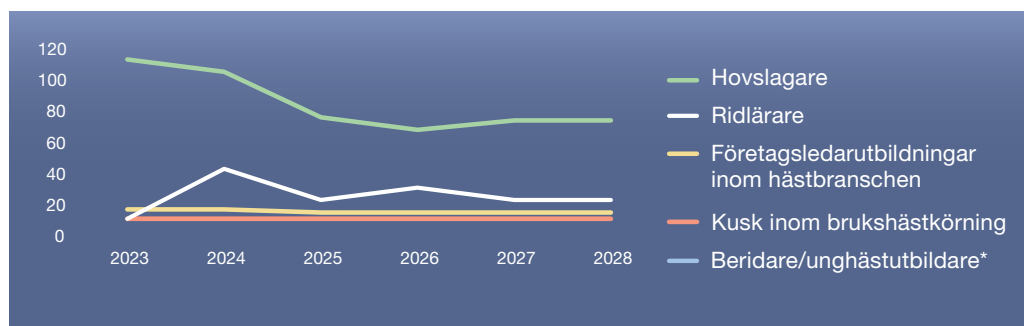
Denna översikt visar att det finns en koncentration av utbildningsplatser till södra Sverige, men att det även finns ett par utbildningar i norra delarna av landet. Detta speglar i stor utsträckning var det finns flest hästar i landet. Antalet hästar är enligt uppgifter från SCB störst i de tre storstadslänen Västra Götaland, Skåne och Stockholm. En majoritet av hästarna finns i tätortsnära lägen. Fördelningen av antalet hästar och hästanläggningar visar var i landet det finns behov av arbetskraft inom hästbranschen.

Bedömning av utvecklingen för nya platser 2023 och på 3–5 års sikt

I nuläget bedömer myndigheten att utbudet av platser inom dessa utbildningsinriktningar generellt sett inte bör öka, eftersom det finns alternativa utbildningsvägar att nå flera av de yrkesroller som omfattas av denna områdesanalys och yrkeshögskolan inte längre är i en expansion.

Myndigheten bedömer vidare att tyngdpunkten i utbildningsutbudet bör ligga kvar på utbildningsinriktningen hovslagare då Arbetsförmedlingen bedömer att det finns stora möjligheter till arbete på fem års sikt för den yrkesgrupp där hovslagare ingår, samtidigt som antalet utbildningsvägar är mer begränsat för denna yrkesroll. Platser med slutår minskar dock något till följd av att de tillfälliga tilläggsutbildningarna för yrkesverksamma hovslagare kommer att fasas ut i och med Jordbruksverkets ändrade behörighetsregler, som börjar gälla från och med den 1 januari 2026.

Myndigheten bedömer att platser med slutår kommer att utvecklas enligt följande för perioden 2023–2028.

*Notera att utbildningsinriktningarna beridare/unghästutbildare samt kusk inom brukshästkörning ligger på exakt samma nivå i diagrammet, därför syns inte grafen för utbildningsinriktningen beridare/unghästutbildare.

Bedömningen bygger på att följande volymer beviljas i ansökan 2023

Som beskrivs inledningsvis är bedömningen inte ett facit över hur det kommer att bli. Antalet platser kan komma att bli färre eller fler än bedömningen. Det beror på en mängd faktorer såsom bedömning av ansökningar, förändringar i vår omvärld och hur mycket statsbidrag eller särskilda medel som kan fördelas mellan samtliga utbildningsinriktningar. För utbildningsinriktningar som får noll platser i tabellen kan det vara så att det till exempel beviljats platser föregående år. Se diagrammet ovan för bedömningen av platsernas utveckling över tid. I tabellen nedan presenteras endast platser för start 2024 för ordinarie hovslagarutbildningar, inte tilläggsutbildningarna.

Bedömningen kommer att ses över årligen, i samband med att områdesanalyserna uppdateras.

Utbildningsinriktningar	Platser (cirka)
Beridare/unghästutbildare	12 platser för start 2024
Ridlärare	0 platser för start 2024
Kusk inom brukshästkörning	0 platser för start 2024
Hovslagare	75 platser för start 2024
Företagsledarutbildningar inom hästbranschen	0 platser för start 2024

DEFINITIONER

Andel i arbete	De examinerades sysselsättning följs upp årligen via en enkät. Det huvudsakliga syftet är att ta reda på hur stor andel av de examinerade som har ett arbete året efter examen och hur väl arbetet överensstämmer med utbildningen. Andel i arbete avser examinerade som har uppgett att de har arbete året efter sin examen. Studerande på utbildningar som inte ger examen eller som inte har tagit examen ingår inte i undersökningen.
Arbetets överensstämmelse med utbildningen, helt eller till största delen	Arbetets överensstämmelse med utbildningen, för examinerade som uppgett att de har ett arbete året efter sin examen, mäter hur väl arbetet överensstämmer med utbildningen enligt tre indelningar: helt eller till största delen, till viss del eller inte alls. I detta material har endast resultatet för helt eller till största delen samt till viss del använts. Studerande på utbildningar som inte ger examen eller som inte har tagit examen ingår inte i undersökningen.
Examensgrad	Statistiska centralbyrån (SCB) är ansvarig för officiell statistik om yrkeshögskolan. Den officiella statistiken innehåller bland annat statistik om examinerade och examensgrad. Examensgrad beräknas som andel examinerade av antagna som bedrivit studier på utbildningar som ger examen. Examinerade avser antagna som har uppfyllt alla villkor för examen. Examinerade hänförs till det slutår som en utbildningsomgång har. För examinerade finns en eftersläpning i statistiken på grund av sena kompletteringar. Uppgifter för det senaste referensåret redovisas därför i november.
Konfidensintervall	Eftersom svarsbortfall förekommer är statistiken behäftad med viss osäkerhet. De redovisade procenttalen är därför skattningar med ett 95-procentigt konfidensintervall, vilket innebär att det sanna värdet ligger inom ett visst intervall med 95 procents säkerhet. Intervallet skrivs ut bredvid punktskattningen (andelen) med symbolen $\pm$, till exempel 90 ± 2. Det betyder att det sanna värdet, med 95 procents säkerhet ligger mellan 88 och 92 procent (SCB).
Outnyttjade platser	Outnyttjade platser avser summan av inställda platser och outnyttjade platser tre veckor efter start på varje enskild utbildningsomgång.
SUN-inriktningar	Svensk Utbildningsnomenklatur (SUN) är en klassificering av utbildningar som SCB ansvarar för. Den är en standard för klassificering av enskilda utbildningar samtidigt som den utgör ett system för aggregering av utbildningar till större grupper. Varje utbildning grupperas efter SUN-inriktning. Den mest aggregerade nivån är en position (en siffra). Den mest detaljerade nivån är fyra positioner (tre siffror och en bokstav). Myndigheten för yrkeshögskolan behöver dock kunna gruppera utbildningarna efter en mer detaljerad indelning än den officiella. Därför har myndigheten gjort en egen utvidgning av SUN genom att skapa en femte position bestående av ytterligare en bokstav. Syftet med den lokala utvidgningen är att komma närmare yrken och yrkesroller.

Rätt kompetens i rätt tid.

Myndigheten för yrkeshögskolan

Myndigheten för yrkeshögskolan
Box 145, 721 05 Västerås
www.myh.se